

**ANALIZA STANDARDÓW ŚRODOWISKOWYCH DOMÓW SAMOPOMOCY
WOJ. LUBUSKIEGO – STAN NA 31.12.2017 r.**

WNIOSKI

Dokument zawiera krótki opis infrastruktury środowiskowych domów samopomocy w województwie lubuskim, wybranych standardów, wykorzystania miejsc i czasu usług.

LICZBA I TYP JEDNOSTEK

Wg stanu na koniec grudnia 2017r. w woj. lubuskim funkcjonowały 32 środowiskowe domy samopomocy. W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego¹ odnotowujemy wzrost liczby domów (2 nowe ŚDS w Krzyszczynie, gm. Bogdaniec oraz w Strzelcach Krajeńskich). Ośrodki wsparcia oferują łącznie 919 miejsc w trzech dopuszczalnych ustawowo typach:

- dla osób przewlekle psychicznie chorych - 231 miejsc (typ A);
- dla osób upośledzonych umysłowo - 564 miejsca (typ B);
- dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych – 124 miejsca (typ C).

Spośród 919 oferowanych miejsc – 178 przeznaczonych jest dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi, w związku z realizacją Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Na przestrzeni lat 2016-2017 nastąpił 6% wzrost liczby miejsc (54 nowe miejsca). Wzrost ten najbardziej widoczny jest w liczbie miejsc dla osób upośledzonych umysłowo (28 miejsc) i miejsc dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (22 miejsca).

Wśród funkcjonujących na terenie województwa ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 28 to jednostki o zasięgu gminnym, pozostałe 4 obejmują obszar powiatu. Biorąc pod uwagę podmiot prowadzący ŚDS - 26 prowadzonych jest przez jednostki samorządu terytorialnego (gminę, powiat), 6 przez organizacje pozarządowe².

ROZMIESZCZENIE W WOJEWÓDZTWIE

Sytuacja i rozmieszczenie ŚDS w woj. lubuskim kształtuje się w sposób zróżnicowany. Najwięcej ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi znajduje się w północnej części województwa. W poszczególnych powiatach jest tu od 2 do 5 tego typu placówek. Najwięcej domów funkcjonuje na terenie powiatu:

¹ Okres sprawozdawczy - 2016 –2017r.

² Zgodnie z art. 25 ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej organ jst może zlecić prowadzenie domu organizacji pozarządowej prowadzącej działalność w zakresie pomocy społecznej.

- gorzowskiego i słuwickiego – po 5 placówek;
- międzyrzeckiego i strzelecko-drezdeneckiego – po 4 placówki;
- m. Gorzów Wlkp. – 3 placówki;
- m. Zielona Góra, sulęcińskiego, zielonogórskiego, żarskiego – po 2 placówki.

Znacznie gorzej sytuacja przedstawia się w południowej części województwa, gdzie placówek tych jest znacznie mniej. Na terenie dwóch powiatów (żagański, wschowski) nie funkcjonuje żadna tego typu placówka, a w pozostałych – jedna.

WYBRANE STANDARDY

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, **termin dostosowania środowiskowych domów samopomocy do wymaganych standardów upływa 31 grudnia 2018r.** W województwie lubuskim 23 ośrodki wsparcia funkcjonują jako samodzielne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, pozostałe 9 w strukturach ośrodków pomocy społecznej. Zgodnie z Programami Naprawczymi wyodrębnienie ŚDS nastąpi nie później niż do końca bieżącego roku.

Analiza sprawozdania wykazała, że wg stanu na koniec 2017r. na 32 domy – 12 nie spełniało standardu zatrudnienia, tj. wskaźnik zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym kształtował się poniżej wymaganego przepisami minimum. Stan ten, w badanym okresie sprawozdawczym, utrzymuje się na takim samym poziomie. Ustawodawca zobowiązuje ośrodki wsparcia do osiągnięcia minimalnego wskaźnika zatrudnienia, nie później niż do końca 2018r. Dodatkowo, lubuskie domy, które nie spełniają standardów, realizują działania zaplanowane w Programie Naprawczym (w tym również osiągnięcie wymaganego standardu zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym).

W 32 ośrodkach wsparcia zatrudnionych jest 217 pracowników na 173 etatach. To o 21 osób (8 etatów) więcej, jak w poprzednim okresie sprawozdawczym. Biorąc pod uwagę liczbę miejsc oferowanych w poszczególnych typach, odnotowana liczba etatów przekracza wymagane minimum (170 etatów).

Transport uczestnikom zapewnia 21 jednostek. To o 1 dom więcej, niż rok temu.

WYKORZYSTANIE MIEJSC I CZAS UŻYTKOWANIA USŁUG

W badanym okresie obserwujemy widoczny wzrost liczby uczestników, zarówno na podstawie wydanych decyzji (7,8%), jak i prowadzonych list obecności (6,3%). Wg stanu na koniec roku 2017, na 919 miejsc wydano 907 decyzji, tj. 99% wykorzystanie oferowanych miejsc w województwie lubuskim. W przypadku, gdy pod uwagę weźmiemy faktyczne użytkowanie miejsc (tj. na podstawie list obecności uczestników) na 919 miejsc w województwie, na zajęcia w domu faktycznie uczęszczają 724 osoby, tj. 79% ogółu miejsc. Niska frekwencja uczestników może wynikać np. z przyczyn zdrowotnych czy konieczności hospitalizacji.

W badanym okresie sprawozdawczym, średnia liczba uczestników faktycznie uczęszczających na zajęcia, utrzymuje się na stałym poziomie procentowym³. Tut. Wydział Polityki Społecznej prowadzi stały monitoring rzeczywistego wykorzystania miejsc w domach. Sygnalizowane przez ŚDS próby zwiększenia miejsc, poprzedzone są analizą ich faktycznego wykorzystania w danym okresie. W przypadku, gdy odnotowujemy wolne miejsca, zaleca się przyjmowanie nowych osób, na miejsce uczestników opuszczających zajęcia (zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz zarządzenia Wojewody Lubuskiego, z 18 stycznia 2018r., w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim).

Ustawodawca wskazuje liczbę dni i godzin działania ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Określone minimum to 8 godzin dziennie, z czego przez 6 godzin powinny być prowadzone zajęcia z uczestnikami. W woj. lubuskim średni czas użytkowania usług wynosi 5,68 godz., tj. o 0,41 godz. więcej, jak w poprzednim okresie sprawozdawczym. W poszczególnych domach wygląda to w sposób zróżnicowany, od 4,19 godz. (POW w Rzepinie) do 8,25 godz. (ŚDS w Gorzowie Wlkp., ul. Walczaka 1).

³ Biorąc pod uwagę średnią liczbę uczestników korzystających z ŚDS na podstawie list obecności w okresie styczeń- grudzień 2017 w stosunku do liczby miejsc w województwie lubuskim

PODSUMOWANIE

Reasumując, obserwujemy stały rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi: wzrost liczby domów, liczby miejsc i uczestników.

Dalszego monitoringu wymagają w szczególności:

- faktyczne wykorzystanie miejsc w placówkach, co wpłynie na racjonalne wykorzystanie środków finansowych pochodzących z budżetu państwa;
- wskaźnik zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym poprzez realizację działań zaplanowanych w Programach Naprawczych ŚDS.